

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ

ΤΕΥΧΟΣ 1 (786) 8)ΒΦΗΣ 1929

ΣΟΝΕΤΤΟ

Μες στο γαλάζιο σύθαμπο, μ' άχραντα ρόδα ή χαραυγή,
Κ' ή πούλια μέσα στα κροντήρια πέταλα να στάζει.
Μάργαρο τέτιο άι θόνερο ή καρδιά σου νάτανε να πιει,
Νά δροσιστεί και να καεί σα φύλλο στο χαλάζι!

Όμως τή μέρα τρέμε τη, γλήγορη τόσο, κι αν άργει
Νά λάμψει ο ήλιος, μ' όλο που κι άθώρητος φαντάζει,
Νά τος, σα μιάν άγιάτρευτη, πάν' από τó βουνό πληγή,
Πώς κάνει τόν εφτάχρωμο ούρανό κι άνατριχιάζει...

Άλίμονο! τέτιες μουντές αίματοστάλες, οί λαμπρές,
Νά γίνονται δρορινές στιγμές πρι να σβυστούν, τι φρίκη!
Και να θαρρείς με τó αύριο πώς κάποιες θάδρουνται χαρές!

Άλήθεια, δέν εστάθηκε παρόμοια καταδίκη,
Κ' εκείνο τó μαρτυρικό στεφάνι, που άπειρες φορές,
Τ' άσπλαχνο φώς σου εφόρεσε, μοιραία κορφή, σου άνήκει.

Μ. ΜΠΑΛΚΑΣΗΣ

Ο ΠΑΤΕΡΑΣ

—Τέντωσε τ' αυτιά σου, βρέ, κι άκου με!...
Θες τήν τελειωτική μου άπάντηση;... Αυτή
ναι! "Η τήν παλαιάς αυτή τή σκρόφα, που
σου βάλλθηκε να μου τήν κάνης, λέει, κόρη μου,
ή σε δένω σ' εκείνη εκεί τή συκιά, τή βλέ-
πεις; να εκεί στην άκρη, σιμά στον τοίχο...
και παίρνω τó δίκανό μου και σε τουφεκώ
σαν όρντύκι!..." Άλλη κουβέντα δέν έχει! Γκρε-
μίσου από δώ!...

Και ο κύρ Λουκάς, άφου έβγαλε τήν από-
φασή του, χτύπησε τα παλαμάκια και φώναξε
να του φέρουν ένα καφέ.

Ο Γιαννίκης στεκότανε άσάλειτος στη θέση
του, μαρμαρωμένος. Είχε σταυρώσει τα χέρια,
είχε σκύψει τó κεφάλι του και καρτερούσε.

Δέν ήθελε να τó πιστέψη πώς ο πατέρας του
θα του φερότανε ίσαμε τó τέλος έτσι σκληρά
και άκαρδα. Τόν ήξαιρε πώς άναβε εύκολα,
πώς μιλούσε, πάνω στο θυμό του μάλιστα, βα-
ρειά, μα πάντα είχε τήν ιδέα πώς στα βάθη
της καρδιάς του θα υπάρχει ένα κομματάκι
τοσοδά καλωσύνης και συμπόνιας, που στις
μεγάλες, στις κρίσιμες στιγμές, γιγαντώνεται
και κυριαρχεί.

Και καρτερούσε αυτό τó θάμα. Δέν εΐτανε
κρίσιμη, μεγάλη, ή στιγμή αυτή;...

Είχε μιλήσει θαρρετά και τίμια στον πατέρα
του. Του είχε άνοίξει διάπλατα τήν καρδιά του.
Του είπε πώς τήν αγαπάει τή Νίνα. Πώς τήν
αγαπάει πολύ, τρελλά, από δυό χρόνια τώρα.
Πώς έχει δεθί μαζί της και ή θα τήν πάρη
γυναίκα του ή θα σκοτωθί.

Του είπε άκόμη και τó μεγάλο του μυστικό:

Πώς ή Νίνα είναι έγκυος, από δυό μήνες έγ-
κυος, και πώς ο γάμος πρέπει να γίνη γρή-
γορα, άμέσως, για να μη ρεζίλευτ ή και τó κο-
ρίτσι και ο ίδιος στα μάτια του κόσμου—και
τότε τι τή θέλει τή ζωή;...

Κι ο κύρ Λουκάς που τ' άκουσε άσυγκίνη-
τος δλ' αυτά, τουδωσε τήν άπάντηση που νό-
μιζε, σαν πατέρας, πώς έπρεπε να του δώσει:

—"Η τήν παροτάς τή σκρόφα, ή σε σκο-
τώνω σαν όρντύκι!...

Η κουβέντα αυτή έγινε πρωί, κάτω στον
κήπο του έξοχικού σπιτιού του κύρ Λουκά.

Είχε ξυπνήσει, όπως τó συνείθιζε, τó γλυκο-
χάραμα, κι είχε άφήσει παραγγελία, άμα ξυ-
πνήση ο γιός του, να του τονέ στείλουνε κάτω
στον κήπο, που θέλει να του μιλήση.

Από βραδύς τ'αχε κουβεντιάσει μ' ένα φίλο
του, τον κύρ Δημητρώ, κάτω στ' άκρογιάλι, στέ
καφενεδάκι.

Είχανε καθήσει παράμερα σ' ένα τραπέζακι,
που είπε και του τó στήσανε πάνω στην
άμμουδιά, κι εκεί, πίνοντας τó ούζακι του,
έμπιστεύτηκε στο φίλο του τον καημό του

—Τό και τó μου συμβαίνει. Τώμαθα... Διά-
βασα και γράμματά τους... Τά πράματα
φαίνονται προχωρημένα... μα μη μευ χολε-
σκάνεις και ξαίρω εγώ τι θα κάνω!

Ο κύρ Δημητρώς, που εΐταν άνθρωπος πιό
άνοιχτόμματος, του μίλησε, κατά τή δική του
τή γνώμη, λογικά:

—Καλό εΐταν να μη γίνη τó κακό! Μια
όμως κι έγινε, να κλείσης τα μάτια σου και να
δώσης τήν εύκή σου, για να μη γίνη τó κακό
μεγαλύτερο... Τή σήμερα μέρα, ξαίρεις...

Τι νὰ ξέρω, μωρέ Δημητρώ; Εἶσαι στὰ λογικά σου;... Τί μάτια μου νὰ κλείσω καὶ τί εὐχὴ νὰ δώσω, μωρέ;... Γιὰ νὰ βῶλω μιὰ κουρελοῦ, μιὰ ποὺ δὲν ἔχει ροῦχο νὰ φορέσῃ, μέσα στὸ βίός μου;... Τὸ βίός μου, εἶν' αὐτό! Ἐφάρσα αἷμα γιὰ νὰ τὸ κάνω—τὸ ξαίρεις ἐσύ. Παλιοσιδερινὰ εἶχα, παλιαντζῆς ἤμιοννα... Κι ἔτυχε ὁ μεγάλος πόλεμος καὶ τὰ παλιοσιδερινὰ τὰ πούλησα γιὰ χρυσάφι, καὶ ἐμαρῶθηκα, γιὰ πρώτη ἀρχή. Καὶ ρήχηκα ἕστερα μὲ τὰ μοῦτρα στὴ δουλειά. Σπίτια ἀγόραζα, θυμῶσαι, καὶ σπίτια πουλοῦσα. Μπῆκα σὲ κίτι προμήθειες τοῦ Δημιόσιου, καὶ σὲ λίγες ἄλλες ἐπιχειρήσεις... Δέκα χρόνια πάλαιψα γιὰ νὰ κάνω τὰ λίγα μιλιοῦνια ποῦχω σήμερα. Καὶ νῆρθη αὐτὸς ὁ μπαγάσας...

Ὁ κύρ Λουκάς ἄφριξε ἀπὸ θυμό. Ἐ, καὶ νὰ τὸν εἶχε κείνη τὴ στιγμή στὰ χέρια του!.. σὺν σαρδέλλα θὰ τὸν ξέσκισε!..

—Μὴν κάνεις ἔτσι! τοῦ παρατήρησε ὁ κύρ Δημητρός. Μοναχογιὺ τὸν ἔχεις.

—Κατὰ διαόλου νὰ πῶ τέτιος μοναχογιός!.. Ἐγὼ θεοκύστηκα γιὰ δαύτονε... Τὸν σπούδασα... Γλῶσσες τὸν ἔμαθα... Ὁ, τι βιβλία μοῦ ξητοῦσε, τοῦ τὰγόραζα... Νά, κοτζάμ βιβλιοθήκη τοῦκαμα, ποὺ κοστίζει χιλιάδες καὶ χιλιάδες, γεμίτη γαλλικά καὶ γερμανικά βιβλία. Πῆρε καὶ τὸ δίπλωμά του φέτος, δικηγόρος, καὶ δὲν εἶν' ἀκόμα εἴκοσι χρονῶν. Κι' εἶχα σκοπὸ ἅμα ἔκανε τὸ στρουτιωτικό του καὶ ξεμπερδεύε νὰ τὸν στείλω καὶ στὴ Γερμανία. Κι αὐτ' εἰς ὁ ἀλιτήριος...

—Νὰ τὸ λάθος σου, Λουκά μου. Τὸ μεγάλο λάθος σου!.. τοῦ παρατήρησε ἡρεμία ὁ κύρ Δημητρός. Ἄν ἦθελες νάχης τίς ιδέες σου, ἀντὶ νὰ τοῦ ἀνοίξῃς ἔτσι τὰ μάτια, ἔπρεπε νὰ τοῦ ἀνοίξῃς ἐδῶ ἢ στὴν Ἀθήνα, ἕνα μπακαλικί, νὰ τοῦ ζώσης μιὰ ποδιὰ στὴ μέση καὶ νὰ τὸν ἀφρίσης νὰ πουλιάη μπακαλιάρο καὶ σαρδέλλες... Τώρα τὸ πουλι πάει, πέταξε, Λουκά μου!..

—Μωρέ, τὸ ξαναφέρνω ἐγὼ μιὰ χαρὰ κοντά μου καὶ τοῦ ψαλλιδίζω τὰ φτερά!..

Κι ὁ κύρ Λουκάς γέλασε πλατεῖα καὶ σαρκαστικά. Καὶ μὲ τὸ γέλιο ἐκεῖνο ἔκλεισε ἢ κουβέντα τοῦ μὲ τὸν κύρ Δημητρώ.

Τὴν ἀπόφασή του τὴν εἶχε πάρει. Ἡ κουρελοῦ δὲ θάμπαινε στὸ σπίτι του κι ὁ γιός του ἄς πῶ κατὰ διαόλου, ἄς βαδίσῃ σύμφωνα μὲ τὸ μυαλό του. Αὐτὸς ἔκανε τὸ χρέος τοῦ σὺν πατέρας. —Τί ἄλλο μποροῦσε νὰ κάνῃ;

Κι' ἀφοῦ τράβηξαν καὶ τὸ τελευταῖο τοῦς οὐζικά, ἄκουσε χαμογελῶντας καὶ τὰ τελευταῖα λόγια ποὺ τοῦ εἶπε ὁ φίλος του, ἀποχωρεῖντας τον:

—Φρόνηση, Λουκά! Ὅχι νευρικά πράματα, γιατί δὲ βγαίνουν σὲ καλὸ!..

—Μωρέ, θὰ βγοῦνε σὲ καλὸ καὶ θὰ τὸν δῆς καὶ θὰ τρέβῃς τὰ μάτια σου!.. μουρμούρεσε.

Ἔτσι, μὲ τὴ συνειδήσή του ἀναπαμένη,

πῆγε σπíti του, ἔφαγε, γκορίνασε λιγάκι, ὅπως τὸ συνείδηζε μὲ τὴν γυναῖκά του, καὶ ἀποκοιμήθηκε.

Τὸ πρωί, ὅπως εἶδαμε, εἶπε τὴν τελειωτικὴ ἀπόφασή του στὸ γιό του.

Ὁ Γιαννάκης, ὅσο βαρεῖα κι' ἂν τοῦ μίλησε ὁ πατέρας του, δὲν ἔφυγε, εἶπαμε. Περίμενε... ἕνα λόγο ἡρεμώτερο, γιατί, ποὺ νὰ τοῦ δίνη μιὰ τσοηδιὰ ἐλπίδα...

—Ἐδῶ εἶσαι ἀκόμα;... μούγκρισε ὁ κύρ Λουκάς.

—Ἐδῶ, πατέρα!.. ἀποκρίθηκε δειλά. Δίχως νὰ σηκώσῃ τὰ μάτια του.

—Τ' ἀποφάσιζες, λοιπόν;...

—Ναί, πατέρα!.. Θὰ τὴν πάρω γυναῖκα μου... Ἀὐν μπορῶ νὰ κάνω ἄλλοιως... Τὴν ἂ γαπῶ! Ἐπειτα εἶναι κι ὁ ἄλλος λόγος, ποὺ σοῦ εἶπα.

Ὁ κύρ Λουκάς τινάχτηκε ἐπάνω κατακόχκινος.

—Νὰ τὴν πάρῃς, βρε!.. νὰ τὴν πάρῃς! Μὰ θὰ σοῦ δείξω ἐγὼ πῶς θὰ τὴν πρῶς!.. τοῦ φώναξε, φέροντας τὴν ροδιὰ του μπρὺς στὸ μοῦτρο του. Ἐλα, πάμε τώρα...

Κι' ἀνεβήκανε σπíti καὶ σὲ λίγο βγήκανε ὅζω μαζί. Τὸ μεσημέρι, σὰ γυρίσανε γιὰ φαί, εἶπε στὴ γυναῖκά του.

—Καμάρωσε τὸ γαμπρὸ πῶς σοῦ τὸν ἔχαινα!

Πῆγα καὶ τὸν κοίρεψα μὲ τὴν ψιλὴ μηχανή... γουλι... καλοκαίρι εἶναι, μαθές... Θὰ τοῦ τὸ ξουρίζα τὸ κεφάλι! μὰ ἄς εἶναι... τ' ἄφησα γι' ἀργότερα, ἂν δὲ βάλῃ μυαλό...

Μὴν ξεχνᾷς, πατέρα, πῶς εἶμαι γιός σου πῶς ἔχω κι ἐγὼ τὸ πείσμα σου!..

Αὐτὰ τοῦ εἶπε μοναχὰ ὁ Γιαννάκης κι ἀποτραβήχτηκε στὴν κἀμαρά του, δίχως νὰ καθήσῃ στὸ τραπέζι, ἐνῶ στ' αὐτιά του βουίξανε τὰ λόγια τοῦ πατέρα του:

—Μὴν ξεχνᾷς, μπεζεβέγκη, καὶ τὴ σικιά!.. Δέσιμο στὸν κορμό της καὶ μπαμ!... μὰ μὲ τὸ δίκανο σὺν ὀρτύκι!..

Τὸ βραδύ, ἡσυχος πὰ καὶ γαλήνιος ὁ κύρ Λουκάς, ἀφοῦ εἶχε ταχτοποιήσει τίς δουλειές του τίς οἰκογενειακές, ἔπινε πάλι τὸ οὔζάκι του μὲ τὸ φίλο του, τὸν κύρ Δημητρώ, στ' ἀκρογιάλι, καὶ τοῦ διηγότανε, κομπάζοντας, τὸ κόμμα τοῦ γιου του.

—Ἐ, πῶς σοῦ φαίνεται; Μὲ τέτοια χίλια ἄς παρουσιαστῇ τώρα στὴ Νίνα του!..

—Τὸ παρατραβᾷς, Λουκά μου, τὸ σκοινὶ καὶ νὰ μὴ σπῶσῃ!.. τοῦ παρατήρησε ὁ φρόνιμος ἄνθρωπος.

Μὴ σὲ νοιάζει, Δημητρώ; εἶναι γερὰ καραβύσκοινο καὶ δὲ σπάει...

Τὴ στιγμή ἀκριβῶς ἐκείνη ἤρθε τὸ δουλίκι του λαχανιασμένο καὶ κατατρομαγμένο, καὶ τοῦφερε τὴ μεγάλη τὴν εἰδηση: Ὁ Γιαννάκης σκοτώθηκε!.. Νά, κάτω ἀπὸ τὴ σικιά τοῦ περιβολιοῦ σκοτώθηκε! Πῆρε τὸ πιστόλι σου, ἀφεντικό, ποὺ τῶρες πάνω ἀπὸ τὸ κρεβάτι σου

καὶ σκοτώθηκε!... Καὶ μαζεutyήκανε ὅλοι οἱ γεῖτόνοι σπῖτι... Καὶ ἡ Κυρὰ κλαίει καὶ δέρονται ξυμειλίχιστα ἡ φτώχη!...

«Ὁ κὺρ Λουκᾶς ἀποσβολώθηκε. "Αχνα ἀπὸ τὸ στόμα του. Κρατήθηκε μὲ τὰ δυνά του χέ-
ρια ἀπ' τὸ τραπέζι, ἔσκυψε τὸ κεφάλι του καὶ ἄρχισε νὰ κλαίῃ γοερά σὰ μωρὸ παιδί.

Ὁ κὺρ Δημητρός τὸν ἄφησε νὰ ξεθυμάνῃ κλαίγοντας. "Ὑστερα τὸν ἀνασήκωσε καὶ κρα-
τῶντάς τον γερά:

--Πῶμε, τοῦ εἶπε ἥρεμα, καὶ κουράγιο... Καὶ τραβήξαμε κατὰ τὸ σπῖτι, μὲ βῆμα σεργάμενο.

—"Ἐνα τῶχα!... εἶπε, ζυγώνοντας στὸ σπῖτι, ὁ κὺρ Λουκᾶς. Μὰ μοῦ μέινανε γιὰ παρηγοριὰ τὰ μιλλιούνια μου!...

Κι ἔβγαλε ἕνα γέλιο πλατύ, ποὺ σπάρραζε τοῦ φίλου του τὴν καρδιά...

ΔΗΜ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΠΑΡΑΚΜΗ ΣΤΑ ΠΡΩΤΑ ΒΗΜΑΤΑ

"Όταν στὶς τέχνες ἡ πολιτικὴ χαράζει τοὺς δρόμους τῶν προσανατολισμῶν εἶναι ἐπόμενο πῶς τὰ συντηρητικὰ στοιχεῖα μὲ τὴν καιρο-
σκόπο μηχανορραφία τους θὰ γίνουν κύρια μᾶς ἐποχῆς.

Στὰ μικρὰ κράτη ἡ κυριαρχία τῶν συντηρη-
τικῶν καὶ ἡ παρερμηνευσία τῶν ἀξιών ποὺ υπο-
στηρίζουν, ἀκριβῶς γιατί κάνουν πολιτικὴ ἐπι-
κράτησής των, δημιουργοῦν μὴ ἀναπόφευκτη παρακμὴ σὲ κάθε ἀξία ἀπὸ ἔνστικτο καὶ ἀπὸ
σύγχρονη ἐνημερότητα.

Ἢ πᾶλη τῶν πρώτων ποὺ μὲ τὴ βοήθεια
τῶν ταμῶν τοῦ Κράτους γιὰ νὰ στηρίξουν
περισσότερο τὶς θέσεις των πλᾶι στὶς πα-
λιωμένες καὶ παρερμηνεμένες ἰδέες των: γί-
νεται ἡλίθια γιὰ τὴ γενικὴ τέχνη, ὀπισθοδρο-
μικὴ γιὰ τὸ ἀναπλαστικὸ αἶσθημα ἐνὸς Λαοῦ,
καὶ αἰτόχρημα ἀναιδὴς καὶ προκλητικὴ — μὲ
τὸ ἐπιχειρημα τοῦ αἰώνιου ὥραϊου.

Ἀντίθετα οἱ λίγοι ἐκλεκτοὶ ποὺ ἀποτελοῦν
τὴν πρωτοπορία τῆς ρευστότητας τῶν ἀλλη-
λοσυγκρουομένων ἀρχῶν, — μακριὰ ἀπὸ κάθε
προστριβὴ μὲ τὸ ἐπίσημο Κράτος, μακρύτερα
ἀκόμα ἀπὸ τὸ λαϊκὸ αἶσθημα ποὺ τὸ παρενο-
χλοῦν καὶ τὸ μπασταρδεύουν ὅλες οἱ καθιε-
ρωμένες ἀπὸ πολιτικὴ ἐπιβολὴ ἱκανότητες τῶν
πρώτων, ἐπιμένουν καὶ κάποτε συντρίβονται
σ' ἕνα ἀγῶνα ἄνισο καὶ τόσο μακριὰ τοποθε-
τημένο ἀπὸ τὸ πηγαῖο κέντρο τῆς σύγχρονης
τέχνης γιὰ ὅλα τὰ ἔθνη.

Αὐτὲς οἱ σχέψεις ἀποτελοῦν τὸν καθρέφτη
τῆς μοιραίας ἐπιβολῆς τῶν συντηρητικῶν καὶ
ἐπίσημων λειτουργῶν τοῦ Κράτους ποὺ μὲ τὴν
ἐνδοκία κινοῦνται γύρω ἀπὸ τὰ πρόσωπα καὶ
τὰ πράγματα καὶ μὲ τὴν αὐθάδεια κατασκευά-
ζουν Νόμους γιὰ νὰ μένουν ἀκλόνητα τὰ εἰς-
πρακτικὰ τους δικαιώματα.

"Ἔστω, μὰ τί ἔχετε κύριοι στὸ ἐνεργητικὸ σας
ὅλοι σεῖς ποὺ κινεῖσθε καὶ τόσο δὲ κομπάζετε;

"Ἢ μήπως εἶναι ἱκανοὶ δυὸ καλλιτέχνες ἄ-
ξιοι τῆς παράταξής σας νὰ σταθοῦν ἀντιμέ-
τωποι τῶν ἀξιών ποὺ υποστηρίζουμε καὶ ἀντι-
προσωπεύουμε καὶ πῶς ἔξω ἀπὸ τὸν τόπο μας;

"Ὅποιους ἔχετε πείσει ἔως τώρα, μόνο μὲ
τὰ πολιτικὰ σας σχέδια τὸ κατορθώσατε. Πίσω
ὅμως ἀπ' ὅλες τὶς μανούβρες σας εἴσατε προ-
δωμένοι ἀπὸ τὰ ἴδια ἔργα τῶν χειρῶν σας.
Φωνάζουν ἔστω καὶ ὀρθά: "Ἐδῶ εἶναι τὰ δια-
μάντια τῆς παρακμῆς μας.

Καὶ τώρα σὰς ρωτοῦμε ποὺς θὰ σώσει τὴν
κατάσταση ποὺ δημιουργήσατε καὶ προστα-
τεῦτε — ὅταν θὰ πέσετε ἀπὸ τὶς ἐπάλξεις τοῦ
ψευδοσυγκροτήματός σας καὶ τὶς ἄλλες τῶν
εἰσπρακτικῶν, τῶν δημοσίων θέσεων σας;

Καμμιά ἱστορία, καμμιά ὑστεροφημία. Γι'
αὐτὸ νὰ εἴσατε βέβαιοι, θὰ χιυῖτε μέσα στὶς
λεγεῶνες τῶν ἀποτυχημένων ποὺ ἔχουν νὰ πα-
ρατίξουν ὅλες οἱ παρόμοιες εὐκόλες καὶ πλάι-
νες ἐπιτυχίες.

Ξαίρουμε παρ' ὅλ' αὐτὰ πῶς ὅταν θὰ δια-
βάσετε τὶς γραμμὲς αὐτὲς καὶ θὰ νιώθετε ζεστὸ
τὸ χοῦμα τοῦ Κρατικοῦ πλούτου στοὺς κόρφους
σας, θὰ γελάσετε γιὰ τὴν προνομιακὴ σας
θέση, τὴν ἀκλόνητη ἀπὸ Νόμους, ὅπως εἴπαμε.
Ἀλλὰ καὶ πίσω ἀπὸ τὸν ὥραϊο καὶ καλοται-
ριασμένο αὐτὸ ὀργανικὸ σας σκελετὸ, ὑπάρχει
ὁ Λαὸς στὸν ὁποῖο ἀνῆλθουμε καὶ ὁ ὁποῖος
μπορεῖ ὅταν πρέπει νὰ σὰς ἀνατρέψει.

Λοιπὸν στὴ συνείδηση τῆς πρωτοπορίας
αὐτοῦ τοῦ Λαοῦ, δηλαδὴ τῆς καλλιτεχνικῆς
του ἱστορίας, στέκεσθε ἀνάμεσό μας σὰν προ-
δότες καὶ σὰν οργανοπαῖκτες γύφτοι καὶ καρ-
παρσοεισπράχτορες. "Ό,τι βρήκατε γερὰ χτισμένο
ἀπὸ τοὺς πρώτους νεοέλληνες καλλιτέχνες, Νι-
κηφόρο Λύτρα, Βολωνάκη, Φιλιππότη, Χαλεπᾶ,
τὸ στραπατσάρατε καὶ τὸ ρίξατε στὸ βόρβορο τῆς
ρωμαντικῆς σας ἀπλησιᾶς μὲ μέσα ἐβραίων
ἐμπόρων τῆς πῶς ἀνίερης ἐκμετάλλευσης τοῦ
αἰσθηματος τοῦ Λαοῦ μας.

Εἴσατε στὴ συνείδησή μας χρεοκοπημένοι
καὶ μοιάζετε σὰν παρὰσιτα τοῦ κορμοῦ τῆς
ἀνδρικῆς μας καὶ ἑλληνικῆς μας ἀκαμψίας καὶ
σκληρότητας.

"Ἄν δὲν εἴσατε αὐτοὶ ποὺ φαίνεσθε, ποῦ
κρύψατε τὸν ἐνθουσιασμό σας στὰ πρώτα βή-
ματα τῆς νεοελληνικῆς τέχνης; Ποῦ εἶναι τὸ
ὕλικο τῆς "Ἐθνικῆς μας Πινακοθήκης; Τὶ
θὰ δείξει στὴν πρώτη ἐκατονταετηρίδα ἡ "Ἐλ-
λάδα μέσα σ' αὐτὴν ὡς ποιότητα ἐργασίας σύγ-
χρονης; Μήπως τὰ ὀγκώδη ποσὰ ποὺ ἐπλήρωσε
γιὰ νὰ σὰς διατηρεῖ 29 χρόνια ἀπὸ τὴ σύστα-
σή της μέχρι σήμερα καὶ γιὰ νὰ ἔχετε ἕνα σκί-
τσο ἔργου τοῦ Νικηφόρου Λύτρα καὶ μὴ σπου-
δὴ βάρκας τοῦ Βολωνάκη; Ποῦ εἶναι ἡ γλυπτι-
κὴ σας παράταξη; Μήπως στὴν καλλιτεχνικὴ
σας συμβολὴ κοντὰ στὴν "Ἐκδοτικὴ Τράπεζα;

Παρακμὴ — Παρακμὴ — εἶναι ἡ ἡχὼ ὅλων
τῶν δικαιολογιῶν σας. Θὰ σὰς ἀντικρύσουμε

Μ. ΤΟΜΠΡΟΣ